Livsmedelsverkets lägesbild för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning fastställd 2026-10-27

Livsmedelsverket bevakar och analyserar direkta och indirekta konsekvenser för svensk livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten. Information samlas in från myndighetens samhällsviktiga verksamheter, andra myndigheter, branschorganisationer, enskilda stora företag och dricksvattenproducenter, media samt övrig omvärldsbevakning. Tidigare bedömning anges inom parentes i tabellerna. Gulmarkerad text är ny text sedan föregående lägesbild.

Aktuell samlad bedömning av läget

Livsmedelsverkets samlade bedömning 2026-10-27 är att tillgången till mat och dricksvatten är god på kort, och medellång sikt, men svårbedömd på lång sikt, sett till Sverige totalt. Lokalt kan dricksvattenförsörjningen vara påverkad och det finns även konstaterad påverkan för företag avseende transporter, prisstegring och inflation. Samspelet mellan geopolitik, klimatförändringar och global logistik ökar osäkerheten. Effekter på Europa och Sverige av global påverkan på livsmedels- och dricksvattenförsörjning är svåra att bedöma på medellång och lång sikt.

Livsmedelsverket uppmanar företag att ha en kontinuitetshantering för olika faktorer som kan påverka tillgång till och leveranser av varor och tjänster, inklusive direkta eller indirekta beroenden i leveranskedjor som kan påverkas av situationen i Mellanöstern.

Det råder risk för vattenbrist i framför allt södra delen av landet. Livsmedelsverket uppmanar därför länsstyrelser och kommuner att ha en proaktiv dialog med stora vattenanvändare. Det kan handla om hur de kan minska den egna vattenanvändningen eller förbereda för en möjlig bristsituation. Även allmänheten kan bidra genom att använda vattnet smart.

Livsmedelsverket uppmanar fortsatt länsstyrelser och kommuner att arbeta med klimatanpassning av dricksvattenförsörjning. ~~Livsmedelsverket har publicerat en uppdaterad Handbok i klimatanpassning av dricksvattenförsörjning.~~

Det säkerhetspolitiska läget påverkar Sverige och innebär en ökad risk för störningar eller försök till påverkan på viktiga samhällsfunktioner. Livsmedelsverket uppmanar fortsatt verksamhetsutövare inom livsmedels- och dricksvattenområdet att vara vaksamma samt att rapportera och anmäla händelser som avviker från det normala till ansvarig myndighet. Det kan exempelvis handla om avbrott eller angrepp på tekniska system, inbrott och inbrottsförsök eller förfrågningar om viss sorts information.

Bedömd risk på kort sikt (1–30 dagar)

- Händelser och skeenden i omvärlden kan påverka tillgången till vissa produkter, men på kort sikt är tillgången till mat och dricksvatten god.
- Livsmedelsföretag rapporterar om prisökning och förlängda ledtider som en följd av situationen i Mellanöstern.

Bedömd risk på medellång sikt (1–12 månader)

Livsmedelsverket bedömer att det på medellång sikt finns risk för:

- Ett ansträngt läge i dricksvattenförsörjningen i vissa delar av landet på grund av låga grundvattennivåer och kapacitetsbrister i reningsprocesser kan uppstå under året.
- Fortsatta logistiska utmaningar och långa leveranstider på vissa varor, men Livsmedelsverket bedömer att det inte påverkar tillgången till livsmedel och dricksvatten på medellång sikt. Situationen i Mellanöstern är fortsatt en osäkerhetsfaktor.
- Ett osäkert omvärldsläge innebär höjd hotbild och konkreta risker för flödesstörningar samt konstaterade prisökningar.

Bedömd risk på längre sikt (1–2 år)

- Omvärldsläget gör att läget är svårbedömt på längre sikt. Livsmedelsverket bedömer att det kan finnas en risk på längre sikt för att minskad tillförsel och inhemsk produktion av varor i förlängningen kan påverka Sveriges mat- och dricksvattenförsörjning.

Bedömd löpande risk oavsett tidsskala

Livsmedelsverket bedömer att det finns en löpande risk för:

- Cyberangrepp eller avsiktlig fysisk påverkan som direkt eller indirekt orsakar störningar inom produktion, distribution och handel av insatsvaror, mat och dricksvatten.
- Incidenter kopplat till dricksvattenförsörjning har i regel en geografiskt begränsad påverkan men skulle kunna bidra till upplevd otrygghet beroende på omständigheterna och omfattningen, oavsett vad som ligger bakom.
- Falska rykten om dricksvatten och mat kan skapa oro och bidra till skadad tillit.
- Varierande tillgång till insatsvaror och tjänster samt ett osäkert omvärldsläge som innebär höjd hotbild och konkreta risker för flödesstörningar samt konstaterade prisökningar. Det kan i sin tur få konsekvenser på svensk livsmedels- och dricksvattenförsörjning. Därför är det viktigt att alla företag har en kontinuitetshantering.
- Minskad tillgång på svenska jordbruksvaror, med anledning av djursjukdomar, ogynnsamt väder, klimatförändringar och kostnadsökningar som påverkar odlingsförutsättningar. ~~Ändrade konsumtionsmönster kan också påverka produktionens förutsättningar i Sverige.~~
- Leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen på grund av eftersatt underhåll och uppskjutet förnyelsearbete, men då främst med lokal påverkan.

Livsmedelsverkets egna åtgärder utifrån läget

- Livsmedelsverket bevakar och har kontakt med andra myndigheter och kommuner om säkerheten kring kommunala dricksvattenanläggningar samt gällande låga grundvattennivåer och risk för torka.
- Livsmedelsverket fortsätter bevaka tillgången på relevanta kemikalier och andra insatsvaror samt förbereder hantering av en eventuell brist.
- Livsmedelsverket fortsätter förmedla kunskap och ge stöd till företag, dricksvattenaktörer, offentliga måltidsverksamheter och privatpersoner för att stärka deras egen beredskap.
- Livsmedelsverket uppmanar aktörer inom livsmedels- och dricksvattenområdet att vara vaksamma och rapportera händelser som avviker från det normala till ansvariga myndigheter.

- Livsmedelsverket har en fortsatt dialog med Region Gotland, Länsstyrelsen Gotland, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och SMHI med anledning av risken för brist på dricksvatten. Ett digitalt erfarenhetsseminarium kommer att genomföras i december för myndigheterna i beredskapssektorn, där SGU och SMHI är särskilt inbjudna.

Summerad bedömning av påverkansgrad

ÖVERGRIPANDE PÅVERKAN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av mat	1 (1)	2 (2)	2 (2)
Försörjning av dricksvatten	1 (1)	2 (2)	2 (2)

Kriterier för bedömning av påverkansgrad

NIVÅ	FÖRKLARING
Kritisk påverkan (5)	Följande tre kriterier är uppfyllda: – Verksamheten kan inte genomföras enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls inte. – Tillgängliga resurser är uttömda och nya kan inte tillfördelas eller omfördelas. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är övermäktig.
Allvarlig påverkan (4)	Ett eller två av kriterierna för ”kritisk påverkan” är uppfyllda.
Betydande påverkan (3)	Följande tre kriterier är uppfyllda: – Verksamheten genomförs delvis enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls endast till del. – Tillgängliga resurser är ansträngda. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter börjar bli övermäktig.
Måttlig påverkan (2)	Ett eller två av kriterierna för ”Betydande påverkan” är uppfyllda.
Ingen påverkan (1)	Följande tre kriterier är uppfyllda: – Verksamheten genomförs enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls. – Tillgängliga resurser är tillräckliga. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är normal
Uppgift saknas (0)	Bedömning har/kan inte lämnas.